Malmö stad
Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Tjänsteskrivelse

Datum
2026-10-06

Vår referens
Paulina Franzén
Utvecklingssamordnare
paulina.franzen@malmo.se

Remiss Socialdepartementet - Identifiering av barn i behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska språket (Ds 2026:17)

ASN-2026-16480

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen instämmer i att barns behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska ska uppmärksammas tidigt och mötas med adekvata insatser. Förvaltningen är positiv till att språk- och kommunikationsfrämjande föräldraskapsstöd utvecklas inom de utökade hembesöksprogrammen.

Förvaltningen bedömer däremot att de utökade hembesöken inte är en lämplig arena för riktad bedömning av färdigheter i svenska hos barn med ett annat modersmål än svenska. Hembesöksprogrammens frivilliga, stödjande och tillitsskapande karaktär behöver värnas.

Om den föreslagna lagen träder i kraft och regionen ges ansvar för att identifiera barn i behov av stöd, bör formerna för detta utvecklas inom ramen för barnhälsovårdens ordinarie och kontinuerliga uppföljning.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner förvaltningens yttrande avseende Socialdepartementets promemoria Identifiering av barn i behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska språket (Ds 2026:17)
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

- Identifiering av barn i behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska språket (Ds 2026:17)

SIGNERAD
2026-10-06

- G-Tjänsteskrivelse Remiss Socialdepartementet - Identifiering av barn i behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska språket Ds 2026:17
- Förslag till yttrande - Remiss Socialdepartementet - Identifiering av barn i behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska språket (Ds 2026:17)

Beslutsplanering

ASN beredning 2026-10-28
Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2026-11-05
Arbetsmarknads- och socialnämnden 2026-11-19

Beslutet skickas till

Stadskontoret

Ärendet

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har getts möjlighet att yttra sig över promemorian *Identifiering av barn i behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska språket (Ds 2026:17*). Promemorian innehåller förslag till en ny lag som innebär att regionen, genom barnhälsovården, ska identifiera barn med ett annat modersmål än svenska som behöver stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska. Identifieringen ska omfatta såväl barnets färdigheter i svenska som barnets språkanvändning och språkliga exponering. När ett behov har identifierats ska regionen informera barnets folkbokföringskommun.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningens yttrande fokuserar på förslaget i avsnitt 4.5.2 samt de delar av promemorian som har betydelse för förebyggande socialtjänsts medverkan i utökade hembesöksprogram. I Skåne bedrivs utökade hembesök genom programmet Växa tryggt.

Utredningen bedömer att regeringen bör se över förordningen om statsbidrag för utökade hembesöksprogram. Enligt promemorian bör hembesöken i större utsträckning omfatta barn i åldern 2,5–5 år samt även inkludera en bedömning av barnets färdigheter i svenska.

Förvaltningens övervägande

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen instämmer i att barns behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska ska uppmärksammas tidigt och mötas med adekvata insatser. Det är viktigt att språk- och kommunikationsfrämjande föräldraskapsstöd utvecklas inom de utökade hembesöksprogrammen.

Förvaltningen anser däremot att de utökade hembesöken inte är en lämplig arena för riktad bedömning av färdigheter i svenska hos barn med ett annat modersmål än svenska. Hembesöksprogrammens frivilliga, stödjande och tillitsskapande karaktär behöver värnas.

En eventuell förändring av hembesöksprogrammets upplägg behöver föregås av en samlad analys av syfte, innehåll och organisatoriska konsekvenser. Konsekvenserna avseende frivillighet, tillit och socialtjänstens stödjande roll behöver analyseras.

Om hembesöken ska innehålla riktad bedömning av barns färdigheter i svenska krävs förtydliganden kring ansvarsfördelning, kompetens, rutiner, dokumentation och samverkan. Vårdnadshavarnas perspektiv bör beaktas i det fortsatta arbetet.

De utökade hembesöksprogrammens syfte

De utökade hembesöken syftar till att stärka barns hälsa och skapa jämlika uppväxtvillkor genom tidiga, frivilliga och stödjande insatser. Programmet bygger på tillit och samverkan mellan barnhälsovården och förebyggande socialtjänst.

Om hembesöken även ska användas för att bedöma barns färdigheter i svenska och kartlägga deras språkmiljö riskerar besökens karaktär att förändras. Detta kan påverka familjernas förtroende, skapa otydlighet kring professionernas roller samt väcka frågor om dokumentation och användning av insamlade uppgifter.

Språk- och kommunikationsfrämjande stöd ingår redan som en naturlig del av hembesöken och bör fortsatt erbjudas generellt till alla familjer. Identifieringen av barns språkförmåga bör integreras i barnhälsovårdens ordinarie uppföljning. Hembesök kan bidra med värdefull information om barnets språkliga miljö och vardag, men den samlade bedömningen bör baseras på barnhälsovårdens återkommande kontakter med barnet och dess särskilda kompetens inom området.

Eftersom både socialtjänst och barnhälsovård deltar i de utökade hembesöken anser förvaltningen att socialtjänstens roll behöver tydliggöras om besöken ska innehålla bedömningsmoment.

Ett senare hembesök kan stärka det generella stödet

Förvaltningen instämmer i promemorians bedömning att ett senare hembesök vid cirka 2,5–3 års ålder kan vara värdefullt. Vid denna ålder har fler frågor om barnets kommunikation, samspel, vardagsmiljö och föräldraskap hunnit bli synliga. Ett sådant besök skulle kunna förstärka det generella språk- och kommunikationsfrämjande föräldraskapsstödet till de familjer som omfattas av programmet.

Ett senare besök skulle kunna integreras genom en förändrad fördelning av besöken inom programmet, men en sådan förändring behöver föregås av en samlad analys av besökens syfte och innehåll samt av konsekvenserna för kontinuitet, bemanning och befintliga arbetsuppgifter.

Hembesöksprogrammens målgrupp och räckvidd

De utökade hembesöksprogrammen omfattar endast en del av den målgrupp som den föreslagna lagen avser. Programmen har egna inkluderingskriterier. Hembesöken kan vara en kompletterande kontaktyta i regionens identifieringsarbete, men säkerställer inte att samtliga barn som omfattas av lagen nås. Hembesöksprogrammens roll i identifieringsarbetet behöver baseras på bättre kunskap om deras räckvidd. Regionens identifieringsansvar måste organiseras så att hela lagens målgrupp omfattas.

Förvaltningen konstaterar att barnhälsovården redan har kontakt med de flesta familjer och få tackar nej till hembesök. Hembesökens främsta mervärde bedöms vara den förstärkta kontakten mellan förebyggande socialtjänst och familjer.

Stöd efter identifieringen behöver säkerställas

Förvaltningen instämmer i att barn med begränsad exponering för svenska tidigt ska identifieras och erbjudas stöd utifrån sina behov. Samtidigt är promemorian tydligare kring identifiering och informationsöverföring än kring vilka insatser som ska följa efter.

Det behöver klargöras vilket stöd som ska erbjudas barnet och vårdnadshavarna, hur barn utanför förskolan ska nås samt hur berörda verksamheter ska involveras. Behov av språkstimulans motiverar inte alltid logopedinsatser, utan behöver ofta mötas genom språkfrämjande och föräldraskapsstödjande insatser. För att insatsen ska få avsedd effekt måste identifieringen följas av en väl fungerande stöd- och samverkanskedja.

Ansvariga

Louise Linde Enhetschef
Truls Hallin Avdelningschef
Merete Tillman Förvaltningsdirektör